

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

TÔ TRÍ TUỆ

**MỘT SỐ GIẢI PHÁP XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI
TẠI HUYỆN HÀM YÊN, TỈNH TUYÊN QUANG**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ
CHUYÊN NGÀNH: KINH TẾ NÔNG NGHIỆP**

THÁI NGUYÊN – 2014

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

TÔ TRÍ TUỆ

**MỘT SỐ GIẢI PHÁP XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI
TẠI HUYỆN HÀM YÊN, TỈNH TUYÊN QUANG**

**Chuyên ngành: Kinh tế nông nghiệp
Mã số: 60.62.01.15**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. NGUYỄN ĐÌNH LONG

THÁI NGUYÊN – 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn "*Một số giải pháp xây dựng nông thôn mới tại huyện Hàm Yên, tỉnh Tuyên Quang*" là công trình nghiên cứu khoa học, độc lập của tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là trung thực và có nguồn gốc rõ ràng.

TÁC GIẢ LUẬN VĂN

Tô Trí Tuệ

LỜI CẢM ƠN

Sau một thời gian học tại trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh- Đại học Thái Nguyên, theo chương trình đào tạo Cao học Khoá 9 (2012- 2014), chuyên ngành Kinh tế Nông nghiệp tôi đã xây dựng đề cương và đi nghiên cứu, thực tập với nội dung: **“Một số giải pháp xây dựng nông thôn mới tại huyện Hàm Yên, tỉnh Tuyên Quang”**, nay đã hoàn thành Luận văn tốt nghiệp cho khoá học.

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban Giám hiệu nhà trường đã tạo điều kiện tốt cho chúng tôi suốt quá trình học tập tại trường.

Cảm ơn các thầy, cô trong khoa Đào tạo Sau Đại học, thầy cô bộ môn Kinh tế và các bộ môn khác đã nhiệt tình giảng dạy truyền đạt kiến thức, giúp đỡ tạo điều kiện trong công tác, học tập hàng ngày nay đã đạt kết quả.

Đặc biệt cảm ơn sự giúp đỡ quý báu của Phó Giáo Sư, Tiến sĩ Nguyễn Đình Long đã tạo điều kiện, chỉ bảo, hướng dẫn và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình thực tập và hoàn thành Luận văn tốt nghiệp.

Tôi xin trân trọng cảm ơn các cơ quan: Ủy ban nhân dân huyện Hàm Yên, Ủy ban nhân dân xã Bình xa và các thôn ...đã tạo mọi điều kiện cho tôi trong suốt quá trình thực tập để đạt kết quả tốt tại huyện Hàm Yên, tỉnh Tuyên Quang.

Tôi xin chân thành cảm ơn các nhà khoa học, các chuyên gia trong lĩnh vực đã tận tình giúp đỡ, đóng góp ý kiến xây dựng trong quá trình thực hiện luận văn.

Cảm ơn sự giúp đỡ nhiệt tình của đồng nghiệp, anh em, bạn bè và các học viên trong lớp Cao học K9, Kinh tế Nông nghiệp đã ủng hộ, giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn.

Do điều kiện thời gian và năng lực có hạn, bản thân tôi cũng đã cố gắng, nỗ lực hết mình để hoàn thành Luận văn tốt nghiệp. Song sẽ không tránh khỏi những khiếm khuyết. Rất mong được các thầy, cô, các nhà khoa học, các đồng nghiệp tiếp tục đóng góp ý kiến chỉ bảo để tôi có thêm cơ hội tiếp thu nâng cao kiến thức chuyên môn của bản thân.

Tôi xin cam đoan số liệu thu thập, tính toán là trung thực và được trích dẫn rõ ràng.

Thái Nguyên, tháng 5 năm 2014

Tác giả

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Sự cần thiết phải nghiên cứu đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	3
4. Ý nghĩa khoa học và những đóng góp của Luận văn.....	3
5. Bố cục của luận văn.....	3
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI	5
1.1. Cơ sở lý luận	5
1.1.1. Đặc điểm nông nghiệp, nông thôn hiện nay	5
1.1.2. Khái niệm về nông thôn mới và xây dựng nông thôn mới	9
1.1.3. Nội dung xây dựng nông thôn mới ở Việt Nam	13
1.1.4. Quan điểm, chính sách của Đảng và Nhà nước	15
1.2. Cơ sở thực tiễn.....	26
1.2.1. Lịch sử hình thành và phát triển nông thôn mới một số nước, lãnh thổ, trong khu vực	26
1.2.2. Tình hình xây dựng nông thôn mới ở Việt Nam.....	38
Chương 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	51
2.1. Câu hỏi nghiên cứu	51
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	51

2.2.1. Phương pháp chọn điểm nghiên cứu	51
2.2.2. Phương pháp thu thập thông tin.....	52
2.2.3. Phương pháp tổng hợp thông tin	52
2.2.4. Phương pháp phân tích thông tin	53
2.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	53
2.3.1. 03 chỉ tiêu về Quy hoạch.....	54
2.3.2. 16 chỉ tiêu về Hạ tầng Kinh tế - Xã hội	54
2.3.3. 04 chỉ tiêu về Kinh tế và tổ chức sản xuất	56
2.3.4. 11 chỉ tiêu về Văn hoá - Xã hội - Môi trường	56
2.3.5. 05 chỉ tiêu về Hệ thống chính trị	57
Chương 3: THỰC TRẠNG XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI Ở HUYỆN HÀM YÊN	59
3.1. Đặc điểm tự nhiên, kinh tế - xã hội của Hàm Yên ảnh hưởng đến đầu tư phát triển nông nghiệp	59
3.1.1. Điều kiện tự nhiên	59
3.1.2. Tình hình kinh tế Hàm Yên giai đoạn 2009-2013	62
3.1.3. Một số đánh giá chung về đặc điểm địa bàn huyện Hàm Yên có ảnh hưởng đến phát triển kinh tế - xã hội	63
3.2.1. Kết quả phát triển nông thôn của huyện giai đoạn 2011 - 2013.....	65
3.2.2. Thực trạng nông thôn huyện Hàm Yên so với bộ tiêu chí Quốc gia nông thôn mới.....	67
3.2.3. Thực trạng nông thôn ở một số xã tiêu biểu.....	82
3.2.4. Một số kết luận về xây dựng và phát triển nông thôn mới của huyện Hàm Yên.....	99
Chương 4: GIẢI PHÁP CHỦ YẾU THỨC ĐẨY QUÁ TRÌNH XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI Ở HUYỆN HÀM YÊN.....	104
4.1. Quan điểm định hướng và mục tiêu xây dựng nông thôn mới	104
4.1.1. Quan điểm định hướng.....	104

4.1.2. Mục tiêu	105
4.2. Một số giải pháp thúc đẩy quá trình xây dựng nông thôn mới cho huyện Hàm Yên.....	107
4.2.1. Hoàn thiện chính sách, công tác điều hành quản lý.....	108
4.2.2. Tăng cường công tác đào tạo, tập huấn, tuyên truyền xây dựng nông thôn mới, nâng cao nhận thức của cư dân nông thôn.....	110
4.2.3. Hoàn chỉnh quy hoạch và thực hiện quản lý theo quy hoạch	111
4.2.4. Phát triển kinh tế, ổn định an sinh xã hội.....	112
4.2.5. Tổ chức tiếp nhận và huy động các nguồn lực xây dựng nông thôn mới.....	113
4.3. Kiến nghị.....	114
4.3.1. Đối với Ban chỉ đạo và các Bộ, Ngành Trung ương.....	114
4.3.2. Đối với Tỉnh uỷ, HĐND, Uỷ ban MTTQ và các đoàn thể tỉnh Tuyên Quang.....	116
4.3.3. Đối với huyện Hàm Yên và cộng đồng dân cư.....	117
KẾT LUẬN	119
TÀI LIỆU THAM KHẢO	122
PHỤ LỤC	124

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Nguyên nghĩa
NTM	: Nông thôn mới
CN	: Công nghiệp
CNH	: Công nghiệp hoá
HĐH	: Hiện đại hoá
HTX	: Hợp tác xã
KHKT	: Khoa học kỹ thuật
NN&PTNT	: Nông nghiệp và phát triển nông thôn
UBND	: Ủy ban nhân dân

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1: Các chỉ tiêu cơ bản của huyện Hàm Yên	62
Bảng 3.2: Kết quả phát triển kinh tế nông thôn của huyện giai đoạn 2011-2013	65
Bảng 3.3: Kết quả hoạt động sản xuất nông nghiệp của huyện.....	66
Bảng 3.4: Tình hình phát triển xã hội nông thôn của huyện.....	67
Bảng 3.5: Tiêu chí quy hoạch và phát triển quy hoạch	69
Bảng 3.6: Thực trạng tiêu chí hạ tầng kinh tế - xã hội	71
Bảng 3.7: Các nhân tố kinh tế và tổ chức sản xuất.....	77
Bảng 3.8: Nhóm nhân tố văn hóa - xã hội	78
Bảng 3.9: Nhân tố hệ thống chính trị - an ninh xã hội	81
Bảng 3.10: Diện tích đất đai xã Bình Xa.....	82
Bảng 3.11: Thực trạng quy hoạch và thực hiện quy hoạch của xã Bình Xa so với bộ tiêu chí.....	83
Bảng 3.12: Thực trạng hạ tầng kinh tế - xã hội so với bộ tiêu chí.....	84
Bảng 3.13: Thực trạng kinh tế và tổ chức sản xuất của xã so với bộ tiêu chí.....	86
Bảng 3.14: Thực trạng Văn hóa - Xã hội - Môi trường của xã so với bộ tiêu chí....	87
Bảng 3.15: Thực trạng hệ thống chính trị của xã so với bộ tiêu chí.....	90
Bảng 3.16: Diện tích đất đai xã Thành Long	91
Bảng 3.17: Thực trạng quy hoạch và thực hiện quy hoạch của xã so với bộ tiêu chí.....	92
Bảng 3.18: Thực trạng hạ tầng kinh tế xã hội của xã so với bộ tiêu chí	93
Bảng 3.19: Thực trạng kinh tế và tổ chức sản xuất của xã so với bộ tiêu chí.....	94
Bảng 3.20: Thực trạng văn hóa - xã hội - môi trường của xã so với bộ tiêu chí	97
Bảng 3.21: Thực trạng hệ thống chính trị của xã so với bộ tiêu chí.....	98
Bảng 3.22: Tổng hợp kết quả thực hiện theo chỉ tiêu nông thôn mới của huyện Hàm Yên	100

MỞ ĐẦU

1. Sự cần thiết phải nghiên cứu đề tài

Trong những năm qua thực hiện đường lối đổi mới, dưới sự lãnh đạo của Đảng, quản lý Nhà nước, lĩnh vực nông nghiệp, nông dân, nông thôn nước ta đã đạt được thành tựu khá toàn diện và to lớn. Nông nghiệp tiếp tục phát triển với tốc độ khá cao theo hướng sản xuất hàng hoá, nâng cao năng suất, chất lượng và hiệu quả; đảm bảo vững chắc an ninh lương thực quốc gia; một số mặt hàng xuất khẩu chiếm vị thế cao trên thị trường thế giới. Kinh tế nông thôn chuyển dịch theo hướng tăng công nghiệp, dịch vụ, ngành nghề; các hình thức tổ chức sản xuất tiếp tục đổi mới. Kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội được tăng cường; bộ mặt nhiều vùng nông thôn thay đổi. Đời sống vật chất và tinh thần của dân cư ở hầu hết các vùng nông thôn ngày càng được cải thiện. Xóa đói, giảm nghèo đạt kết quả to lớn. Hệ thống chính trị ở nông thôn được củng cố và tăng cường. Dân chủ cơ sở được phát huy. An ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội được giữ vững. Vị thế chính trị của giai cấp nông dân ngày càng được nâng cao.

Tuy nhiên, những thành tựu đạt được chưa tương xứng với tiềm năng, lợi thế và chưa đồng đều giữa các vùng. Nông nghiệp phát triển còn kém bền vững, tốc độ tăng trưởng có xu hướng giảm dần, sức cạnh tranh thấp, chưa phát huy tốt nguồn lực cho phát triển sản xuất; nghiên cứu, chuyển giao khoa học - công nghệ và đào tạo nguồn nhân lực còn hạn chế. Việc chuyển dịch cơ cấu kinh tế và đổi mới cách thức sản xuất trong nông nghiệp còn chậm, phổ biến vẫn là sản xuất nhỏ phân tán; năng suất, chất lượng, giá trị gia tăng nhiều mặt hàng thấp. Công nghiệp, dịch vụ và ngành nghề phát triển chậm, chưa thúc đẩy mạnh mẽ chuyển dịch cơ cấu kinh tế và lao động ở nông thôn. Các hình thức tổ chức sản xuất chậm đổi mới, chưa đáp ứng yêu cầu phát triển mạnh sản xuất hàng hoá. Nông nghiệp và nông thôn phát triển thiếu quy hoạch, kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội còn yếu kém, môi trường ngày càng ô